

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ชั้นศึกษาบริบททั่วไปของเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งแบ่งเป็น 3 เขต ดังนี้

- เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
- เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2
- เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ขั้นตอนที่ 2 ชั้นศึกษาสภาพ (แบบสอบถาม)

- ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก ในปัจจุบัน

- เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก ในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 3 ชั้นศึกษาความต้องการ (แบบสอบถาม)

- ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก

- เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก 42 โรงเรียน จำนวน 540 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2540) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบสุ่มกลุ่มภายในชั้นภูมิ (Stratified Cluster Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำนวน 25 โรงเรียน จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 315 คน แต่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบแบบสอบถามและเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 254 คน ดังตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียน		คณะกรรมการสถานศึกษา		
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
พิษณุโลก เขต 1	13	7	189	99	78
พิษณุโลก เขต 2	13	8	159	96	82
พิษณุโลก เขต 3	16	10	192	120	120
รวม	42	25	540	315	254

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยได้สร้างเครื่องมือขึ้นเอง และได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545

2. นำข้อมูลที่ได้ศึกษามากำหนดกรอบความคิดให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัย นิยามตัวแปรการมีส่วนร่วม กำหนดขอบเขตและแนวทางสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการวิจัย มีกรอบความคิดและเนื้อหาการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา จำแนกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนพัฒนาการศึกษา
2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

3. ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. ด้านการประเมินคุณภาพผู้เรียน
6. ด้านการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นในชุมชน

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามกรอบความคิด เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะแบบสอบถาม เป็นดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 6 ด้าน จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับสภาพและความต้องการมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับสภาพและความต้องการมาก	4	คะแนน
ระดับสภาพและความต้องการปานกลาง	3	คะแนน
ระดับสภาพและความต้องการน้อย	2	คะแนน
ระดับสภาพและความต้องการน้อยที่สุด	1	คะแนน

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามตัวแปรแล้วนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาพิจารณาข้อบกพร่อง และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ประธานและคณะกรรมการวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

3. ติดต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และภาษาของแบบสอบถามนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยประยุกต์ใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความเห็นระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ที่เห็นว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียนหรือไม่ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของ โรวินเนลลี และ แฮมเบลตัน (Rovineli & Hambelton) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ให้คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับเนื้อหา
 ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับเนื้อหา
 ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงกับเนื้อหา

5. นำผลการตรวจของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำผลไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พบว่า ข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ มี 49 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.60 -1.00 อีก 1 ข้อ มีค่า 0.40 ได้ปรับปรุงข้อคำถามในเรื่องความชัดเจนของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสนอต่อประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง

7. การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกองค์กรเอกชน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรศาสนา (ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย) จำนวน 60 คน นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้วิธีตรวจสอบความด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ค่าความเที่ยงสภาพการและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการวางแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการประเมินคุณภาพผู้เรียน ด้านการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นในชุมชน ดังตาราง

ตาราง 2 ค่าความเที่ยง

แบบสอบถามรายด้าน	จำนวนข้อ	ความเที่ยง	
		สภาพการมีส่วนร่วม ของชุมชน	ความต้องการมีส่วน ร่วมของชุมชน
1. การวางแผนพัฒนา การศึกษา	10	0.93	0.90
2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้	9	0.95	0.90
3. การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	8	0.96	0.88
4. การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	8	0.95	0.85
5. การประเมินคุณภาพผู้เรียน	7	0.95	0.88
6. การระดมทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรอื่นในชุมชน	8	0.94	0.89

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย

ราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่
การศึกษาพิษณุโลก ทั้ง 3 เขต เพื่อประสานการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 25 โรงเรียน
จำนวน 315 ฉบับ ถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อประสานขอความร่วมมือให้คณะกรรมการ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้ตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ให้ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย
ได้รับแบบสอบถามกลับมา 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 65 ผู้วิจัยจึงติดตามเก็บรวบรวม
แบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง ได้แบบสอบถามคืนมาอีก 108 ฉบับ รวมได้แบบสอบถาม

คืนมา 282 ฉบับ คัดเลือกฉบับที่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81 จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่คณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละคนตอบ คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำค่าระดับความคิดเห็นแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	แปลความว่า	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	แปลความว่า	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	แปลความว่า	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	แปลความว่า	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	แปลความว่า	ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพและความต้องการของมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดพิษณุโลก ตามตัวแปรโดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้สถิติทดสอบที (t - test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test)
4. ทดสอบความแตกต่างรายคู่ระหว่างกลุ่ม โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe)